

Streszczenie pracy doktorskiej

Marekas Buika

Zainteresowania dziedzictwem kulturalnym w Wilnie – badacze i kolekcjonerzy (1864-1918)

Promotor: prof. dr hab. Tomasz Gąsowski

Kraków, 26 sierpnia 2021 r.

Niniejsza rozprawa podejmuje problematykę zainteresowań dziedzictwem kulturalnym w Wilnie. W pracy zaprezentowano indywidualną działalność wileńskich badaczy i kolekcjonerów w drugiej połowie dziewiętnastego i na początku dwudziestego wieku.

Rozdział pierwszy dysertacji ukazuje aktywność badawczą wileńskich miłośników starożytności. Byli oni autorami artykułów, książek na temat zabytków sakralnych i świeckich. Pisali ponadto o kolekcjach publicznych i prywatnych. Zaprezentowali się jako doskonali doradcy oraz eksperci do spraw dziedzictwa kulturalnego.

Kolejny rozdział pracy traktuje na temat wileńskich zbiorów prywatnych. Odznaczały się one nadzwyczajną różnorodnością. W omawianym okresie gromadzono między innymi przedmioty archeologiczne, pamiątki rodzinne, okazy numizmatyczne, dzieła sztuki, książki, rękopisy.

Rozdział trzeci rozprawy analizuje rynek antykwarski w Wilnie. Wielu spośród wileńskich kolekcjonerów parało się równocześnie działalnością antykwarską. Do grona ich klientów zaliczali się inni kolekcjonerzy, badacze i miłośnicy starożytności. Antykwariusze zajmowali się sprzedażą książek, rękopisów, dzieł sztuki, numizmatów, wykopalisk, pamiątek historycznych. Obiekty kolekcjonerskie nabywano w sklepach antykwarskich, lombardach, na licytacjach, bazarach. Tego typu przedmiotami handlowano również w lokalach mieszkalnych.

Ostatni rozdział dysertacji prezentuje problematykę udostępniania zbiorów przez badaczy i kolekcjonerów. Zabytki, pamiątki historyczne, dzieła sztuki były demonstrowane na wystawach, w domach prywatnych, muzeach, pałacach. Na początku dwudziestego wieku, założycielem prywatnego, oficjalnie działającego muzeum w Wilnie był Antoni Brodowski. Kolekcjonerzy przejawili się ponadto jako aktywni donatorzy bibliotek publicznych oraz muzeów. Zabytki i pamiątki historyczne trafiały do instytucji w Wilnie, Krakowie, Poznaniu, Mińsku, Moskwie oraz do innych miast.

Summary of the PhD dissertation

Marekas Buika

Interests in cultural heritage in Vilnius – researchers and collectors (1864-1918)

Doctoral supervisor: prof. dr hab. Tomasz Gąsowski

Krakow, August 26 st 2021

This dissertation presents the topic of interests in cultural heritage in Vilnius. The work describes the activities of researchers and collectors in the second half of the nineteenth and early twentieth century. This scientific study analysis the individual activities of these people.

The first chapter of the dissertation describes the research activity of Vilnius antiquity lovers. They wrote articles and books about sacred and secular objects, private and public collections. They were excellent advisers and experts in the field of cultural heritage expertise.

The second chapter of dissertation presents private collections in Vilnius. The collections were diverse. Archaeological items, family mementos, numismatic items, works of art, books and manuscripts were collected during this period.

The third chapter of this work describes the antique market in Vilnius. Many collectors were also antiquarians. Their clients were other collectors, researchers and lovers of antiquity. Antiquarians dealt in the sale of books, manuscripts, works of art, archaeological objects, numismatic items, historical mementos. Rare collectibles could be bought in antique stores, auctions, pawnshops, bazaars. The Vilnius antiquarians traded this type of item in their own homes.

The last chapter of the dissertation presents the problem of sharing cultural heritage objects. Works of art, historical mementos, archaeological objects and other items were shown at exhibitions, in private homes, palaces and museums. At the beginning of the twentieth century, the founder of a private, officially operating museum in Vilnius was Antoni Brodowski. Collectors were active donors of public libraries and museums. Cultural heritage objects went to institutions in Vilnius, Krakow, Poznan, Minsk, Moscow and to other cities.

